

במת מעורבות

המק"ב ומיקומו בשעת סיוע להתקפה

הערות למאמרו של סרן שפי

נראה לי שיש מספר אידיוקים ברשימתו של סרן שפי המקלע־הבינוני ומיקומו בשעת סיוע להתקפה, שנתפרסמה ב"מערכות" קט"ו. שם נאמר:

"לצורך הסתייעות במקלע־בינוני להתקפה יש למק"ב מו כן, שאשו תפעל ביעילות מכסימלית כלפי אותן העמדות או כלפי אותו חלק של היעד, שאותם תוקף הכוח ראשונה".

בדרך כלל, ובכך להסתער, מול מקורות־האש החלשים של היעד; ואילו את המקלעים־הבינוניים שלנו נמקם מול מקורות־האש החזקים יותר, כדי לרתקם. כתוצאה מכך תצלב אש המקלעים־הבינוניים את אש הכוח המסתער, ונוצרת הנוית המאפשרת למקלעים־הבינוניים, בעת ההסתערות להמשיך באש על חלקי היעד שלא הותקפו.

נשארו כמובן עמדות־אויב המכוננות מול הסתערות כחותינו, ויהיה צורך לשתקן. לשם כך אצרך בדרך כלל לכוח המסייע את המקלעים־הפלוגתיים. מקלעים אלה מבחינת דיוקם אינם נופלים מהמקלעים־הבינוניים ומבחינת משקלם ואופן הפעלתם הם הרבה יותר פשוטים; לכן מתאימים הם במיוחד לסיוע מקרוב.

המקלעים־הבינוניים מסורבלים מדי מלסייע מקרוב. ואם ימוקמו בכל זאת כלפי אותו חלק של היעד, שאותו תוקף הכוח ראשונה, הרי לאחר שהמסתערים ייאחזו בפאת היעד הנואת, לא יוכלו המקלעים־הבינוניים להנחית אש מספקת על שארית היעד, כדי לרתק ולשתק את העמדות האחוריות. סרן שפי אומר ברשימתו:

בשלבי הלחימה על היעד, לאחר התגברות על עמדות ראשונות (שכלפיהן ממוקם המק"ב) או לאחר היאחזות ביעד, ייאלץ המק"ב להפסיק, או להטיט את האש. דבר זה יחייב את הכוח התוקף להשקט בשלב זה על עוצמת אש־הוא בלבד".

להסתמך על אש עצמית תוך כדי הלחימה על היעד — זה קצת קשה. האש מועטת ואינה מספיקה להתקדמות רצופה. לדעתי תפקידו של המקלע הבינוני בסיוע להתקפה הם: א. שיתוק מקורות אש אויב המפריעים לכוחותינו להתקדם בשעת ההסתערות.

ב. מניעת ירי מדויק מצד האויב על ידי כיסוי היעד באש "המורידה את הראש".

ג. חסימת דרכי גישה אל היעדים ובהן היעדים, כדי למנוע שינוי מערכי האויב.

בשעת ההסתערות תהיה למעשה אש המקלעים־הבינוניים האש העיקרית (אם לא היחידה) שתונחת על היעד, לאחר שתופסק או תועתק האש של הכלים תלוליה־המסלול בגלל תחום הבטחון הגדול שהיא מצריכה.

אם ימוקמו המקלעים־הבינוניים בצורה כזאת שהאש שלהם תונחת מעל לראש המסתערים שלנו, הרי זוית הבטחון שתירדש תהיה גדולה. האיזור המוכה של המקלעים־הבינוניים במיקום כזה גדולו 162—200 מטרים, אך אם ימוקמו באגף המסתערים שלנו, יקטן תחום הבטחון עד 60 מ'. סרן שפי אומר ברשימתו:

"כדי לשמור על בטחון מכסימלי מפני הפגיעות באש המקלעים־הבינוניים שלנו־עצמנו, רצוי שהכוח התוקף יבצע תנועות־איגוף מקומיות סביב האיזור המוכה עליידי אש המקלעים־הבינוניים, שאותו יוכל לאתר בעזרת הכדורים הנוחתים שבאש זו".

כאשר יבצעו המסתערים תנועת־איגוף־מקומית כדי לעקוף את השטח המוכה של האש הנונית מעל לראשם, הרי ממילא תונחת האש בערך בזווית של 90 מעלות. ונשאלת, איפוא, השאלה: מה הרווחו?

לבסוף יש להזכיר, כי קיימים בשדה־הקרב של ימינו עוד כלירייה, לרבות טנקים, אשר ביכולתם למלא את המשימה שהטיל סרן שפי על המקלע־הבינוני.

סרן יהושע נוימן

הרהורים על "הקרב על גבעה 361" *

מאת סאל א. ה לוי

מחלקה לגזרה בת 150 מ' הגנה משימה קשה, אך ללא ספק מציאותית. ונשאלת השאלה, האם יש הצדקה לגרום ללדול נזק סף של המחלקה ע"י הוצאת מחציתה כעתודה בלתי מרותקת? יתכן וזוהי הדרך כשלמוצב יש חזית ועורף ברורים ומוגדרים, אך במקרה של מוצב-חוף השארית שליש המוצב בעצמה כל-כך דלילה (כ-10 מ' חזית בממוצע לכל חייל) פוסלת את הפרתרון המוצע.

אם כך, מה צריכה להיות הדרך בה יבחר מפקד המוצב? הסיפור אינו מתאר כיצד נערכה כל מחלקה להגנה. מתוך האור הקרב, שהיה כה קצר, יש להניח שכל כיתה תפסה את חלקה בקו החזית (כולל עומק שלה-עצמה) ולמחלקה לא היה עומק נוסף (ראה מרשם מימין למטה).

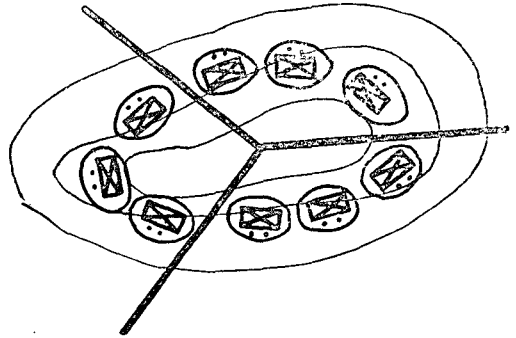
לעומת היערכות זאת — "הערכות בקו" — עדיפה הערכת כות של "שתיים לפנים"; כלומר, שתי כיתות סוגרות את הקו הראשון כשהשלישית סוגרת את התפר שביניהן מאחור. שיטה זאת אמנם מדללת את מספר העמדות בקו הראשון, אך כמות האש שביכולת המחלקה לפתח כלפי כל נקודה בגזרתה, גדולה יותר מיכולתה של מחלקה הפרושה בקו, דבר שיושג ע"י מיקום העמדות הערפיות בין רוחי העמדות החזיתיות. כמו-כך ביכולת המגן, שחייליו מחוברים לירות מעל העמדות, הגמצאות לפניו כלפי אויב המסתער תוך כדי ריצה או דילוגים (ראה מרשם למטה).

חשיבות נוספת ועיקרית להיערכות בצורה זאת, היא ביצירת

בסיפורו של אל"מ רם רון, מצאנו שני פתרונות לבטח העתודה במוצב-חוף פלוגתי. הדרך הראשונה, בה נקבעה כעתודה אחת המחלקות מזלו האחראיות לגזרות והכשלוך בהפעלתה הביאה את קפיטן ג'ונס, מפקד מוצב-החוף, למסקנה, שהקצאת כיתה וחצי כעתודה בלתי מרותקת, הנה התשובה המתאימה והדרך ברת הסיכויים במקרה הנדון. קפיטן ג'ונס שוכנע שעתודה של מחלקה מרותקת מטרבלת מדי ובה סיבת כשלוך הקרב והוא מאמין שעתודה של כיתה וחצי אשר תימצא תחת ידיו תמנע הישנות הכשלוך. האמנם צודק הוא בהנחתו זאת ?

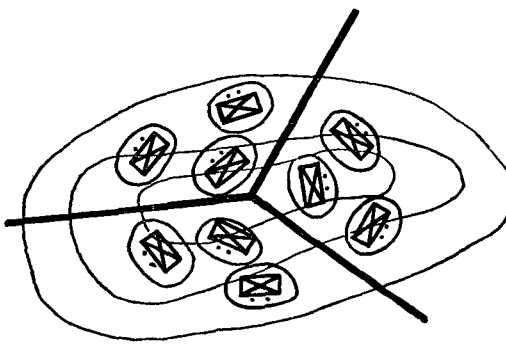
בעיה זו היא למעשה הדילמה בפניה עומד כל מפקד עת יחשוב על העתודה בהגנה: הירתקה לקרקע או ימקמה במקום מרכזי כשהיא בלתי מרותקת ?

מוצב-חוף פלוגתי חייב להיות מאורגן להגנה הקפית מאחר ואין לו למעשה לא חזית ולא עורף. נכון אמנם שישנה אפשרות — וזאת מתוך הערכת מצב קרקעית — להגיע

להנחות סבירות שהאויב עשוי להתקיף מכיוון זה או אחר. אך היות וגם לאויב שיקולים משלו, ויתכן וירצה לתקוף דוקא מהכיוון הבלתי-צפוי למגן, נגיע למסקנה, שפרט למקרים בהם מכשול קרקעי ימנע מהאויב להתקיף מכיוון מסוים, חייב המגן להיערך הקפית ובעצמה שוה כלפי כל כיוון. המוצב בו אנו דנים הנו כנראה גדול, והסתלת אחריות על

* ראה חוברת "מערכות ק"ו, עמ' 25.

עומק בהיערכות המחלקתית אשר מאפשר למפקד המחלקה להזיז כוחות מ"עורפו" כדי לעבות "חזית" (מושגים יחסיים!) כלפי המקום בו איתר את מאמצו של האויב. הזזת הכחות תיעשה באם מהעמדות הערפיות לא ניתן (בגלל פני הקרקע או מסיבות אחרות) לסייע באש ללא קידום החיילים.

בתיאור הקרב מסופר ששתי פלוגות אויב פרצו לגזרה המחלקתית — דבר לא נעים, העשוי להפחיד כל מפקד מחלקה ממוצע. אך אם נבחון "סיפור" זה ביתר יסודיות ניוכח, שאף לשתי הפלוגות המסתערות יש רוחב ועומק משלהן, ואינן יכולות לפתח את מלוא עצמת אשן. כן גם אין לראות את מפקד המחלקה כבודד במערכה כי יש עדיין שתי מחלקות באגפיו, אשר ללא ספק תפעלנה אש-מאגפיהן, ומה גם שיש ותופעלנה ללא ספק משימות אש-סכנה של המקלעים, המקלעים הפלוגתיים, המק"בים והמרגמות, וכל אלה בנוסף למי קוש ולגיוור שבחזית המתלקה.

הוצאת היוזמה מידי האויב מותנית בראיה מראש של אפי-שרויותיו, בערנות המגן (פטרול, תשמועים, מוקשים-מאירים וכו') וביכולתו להפעיל את העתודה להתקפתי-נגד בזמן המתאים.

מאחר ותמיד יפעיל האויב במאמצו העיקרי כוחות עדיפים ואין לדעת מראש להיכן יהיה מופנה מאמצו זה, אין כל הצדקה לדלל מראש אחת הגזרות כדי להשאיר כוח חזיר בלתי מרותק כעתודה. יש לכן צורך לתכנן את העתודה מתוך הכוח הערוך והמרותק לקרקע.

ועתה, לשאלת השאלות: מהיכן יקח מפקד הפלוגה את העתודה?

בימי כל מפקד-מחלקה נמצאת כיתה אחת עורפית אשר ביכולתו להפעילה (באישור המ"מ) במהירות מירבית להתקפה

על אויב מסתער בגזרתו. אלא שבדרך זו נוטלים אנו מהמערך המחלקתי את ה"עומק" דוקא בשעה שהאויב מסתער עלינו עצמו. אילכך מתקבל הפתרון, שהכחה העורפית של המחלקה השכנה תבצע את התקפת-הנגד. כיתה זאת בפיקוד מפקד המחלקה שלה, בסיוע של אש כיתה שכנה, של האש הפלוגתיית ואש המחלקה המותקפת, לה סיכויי ההצלחה המירביים וכך מתכננת כל מחלקה את כיתתה העורפית להתקפות-נגד, בפיקוד המ"מ, כלפי שתי הגזרות המחלקתיות שבאגפיה.

יתרונותיה של הפעלת עתודה בצורה זאת לעומת עתודה בלתי ממוקמת כפי שנראית לקפיטן ג'ונס הן: —

א) העתודה מתורגלת ומתוכננת להתקפת-נגד בשתי גזרות לעומת שלוש (יתר פשטות ובהירות);

ב) מיקום העתודה מקנה לה אפשרות להתקיף בדרך הקצרה ביותר באגף האויב לעומת העתודה שמיקומה המרכזי מרחיק אותה מגזרות התורפה האפשרית (מהי-רות);

ג) אין צורך בתאום נוסף לקבלת סיוע של הכיתה השכנה הכפופה לאותו מ"מ (בהירות, מהירות, פשטות);

ד) ההיערכות הראשונית בכל הגזרות בעצמה מירבית; ה) מפקד המחלקה אחראי לגזרתו עד לרגע צאתו להתקפת-הנגד בגזרה שכנה, לעומת הוצאת המ"מ מאחזיות לגזרה המחלקתית, בהיותו מפקד העתודה המרוכזת. הגה כי-כן, נמצאת דרך שלישית להפעלת העתודה במוצב החוץ הפלוגתי של קפיטן ג'ונס.

המלצתי לו שיעדיף דרך זאת על הדרך שבחר (עתודה בלתי מרותקת) בטרם ייוכח שטעה ויאלץ לסגת שנית. לא תמיד יהיה המגיד סובלן כלפיו ויתן לו הזדמנות נוספת.

בעקבות הקרב על גבעה 361

מאת רס"ן אפרים מרכוס

בדרך של ניתוח יחסי הכוחות והקרקע — ניתוח שתוצאותיו יתנו מידת מה של ראיה-מראש על אופן מהלכיו של האויב — ניתן יהיה למקמו ביצילות.

מתוך הסיפור שהובא ע"י אלי"מ רם רון, אנו רואים שקפיטן ג'ונס לא טעה בהערכת-המצב של קרקע ואויב לקראת תפיסת המוצב. הוא מחלק את כוחותיו שוה בשוה בשטח היערכותו, וזאת כדי לענות על אפשרויות האויב, כפי שהן נראות לו: פעולת אויב אפשרית בכל שלוש מאות וששים-המעלות סביב המוצב.

ומתוך הערכה זו יש להבין את המסקנה היסודית, אליה

הרצון להקצות כוח שיהיה מסוגל להכריע את הקרב במקום זה או אחר, אשר יתגלה כמקום תורפה, והשאיפה המובנת למקמו קרוב ככל האפשר למקום ההתרחשות העתידה — אך יחד עם זאת להרחיקו ממקום היפגעות — מעמידים בפני המפקד את שאלת מיקומה של העתודה, בהיערכותו להתקפה או להגנה. בפתרונה הנכון של שאלה זו נקבע לא פעם גורלו של קרב, ומכאן החשיבות הנודעת מקביעת נודלה, מיקומה ואופני הפעלתה של העתודה. לא אחת נתפסים מפקדים לסכימה ודוגמטיות בניצול כוחות העתודה, וזאת משום שאינם יודעים להעריך נכונה כי בידיהם נמצא כח להכרעה סופית אשר רק

הגיע לגבי מקום העתודה והפעלתה בתוך המוצב. משהחלה ההתקפה עמדו מפקדי־המשנה של קפיטן ג'ונס בפני בעיות בלתי צפויות וקשיים בנקיטת פעולות־נגד, וזאת בגלל חוסר גמישות בבנין הכוח. מפקד הפלוגה לא הצליח להפעיל את העתודה מכמה סיבות:

- א. העתודה רוכזה למקומה ע"י הפגזה;
- ב. למ"פ היו קשיי שליטה וריכוז האנשים;
- ג. תגובתו של מפקד הפלוגה באה באיחור רב — פיגור בהפעלת מכסימום האמצעים בזמן הנכון, וכאן אל נא נשכח שהצלחת הקרב אינה תלויה רק בהחזקת העתודה במרוכז או בריתוקה לקרקע, שכן בידי המפקד עוד מספר אמצעים — כמו מסך אבטחה הכולל תשמועים, סיורים, מארבים ותצפיות יום — שהם קובעים לא במעט את סיכוייה של העתודה, בבואה להכריע את הקרב.

אם נחזור להנחות הראשונות נראה שמיקום הכוחות, כפי שמקמם המ"פ לראשונה, היה מוצדק, כיון שעשה זאת על־סמך הערכת המצב שהיתה ביסודה נכונה. אך לאחר שהנסיין הוכיח כי העתודה לא הצליחה לפעול בגלל ההפגזה, שוב אין ערובה לכך שהדרך בה בחר המ"פ בפעם השניה — היא שתצלח וזאת משום שאין בטחון, שאם אמנם היתה עתודה מרוכזת ליד המפקד היא היתה פועלת ביתר הצלחה או האם

לא קיימת גם כאן אפשרות שהיא תרוחק לקרקע עקב הפגזה. וסגירותה, כשהיא מרוכזת בקרבת עמדת הפיקוד, עלולה להיות אף רבה יותר.

שלוש דרכים נראות להפעלת העתודה בהגנה. הראשונה — עבוי גזרה שנתדלדלה ואשר כוח אשה פחת; השניה — תפיסת קו עמדות שני בגזרה שנפרצה; השלישית — התקפת־נגד (מקבילה או מאוחרת), דבר התלוי ביחס הכוחות. האפשרויות הנ"ל תכתבנה את מיקומה וגודלה של העתודה מאחר ובמקרה האמור התקפת אויב אפשרית בכל כיוון סביב המוצב ויהיה זה נבזוז להחזיק כוח בלתי מרוחק ולדלל גזרה העתידה להי־תקף.

נראה איפוא, שהפתרון לא יושג ע"י עתודה מרוכזת, אלא, הודות ליכולתן של כל המחלקות להעתיק עמדותיהן מגזרה אחת לכל גזרה אחרת במוצב — הכל בהתאם להתפתחות הקרב. רק דרך זו מבטיחה גמישות בהפעלת עתודה וסיכויי "שבי־רתה" פחותים מאלה של עתודה מרוכזת כפי שהשתמש בה מפקד הפלוגה ג'ונס. רק לאחר שאותר מאמצו העיקרי של האויב יוכל מפקד המוצב לקבוע מהיא הגזרה הפחות מסוכנת ממנה יוכל לשלוק חלק מהכוח לעיבוי גזרה מותקפת, וזאת כאמור, בשילוב גמיש ומהיר עם כל אמצעי האש העומדים לרשותו.

פינת הפלש

מטענים לפריצת בטון־מוזין

עצמיות, לשם הכבדת התקדמות האויב, ובין לחבלה במתקניו או התגברות על מכשוליו. עתה, משפותח והותקן "מטען־V", המושתת על עדכון המטען־החלול, נתאפשר לבצע פעולות־פיצוץ־ופריצה כאלו במהירות רבה, ללא תכנון־קודם מורכב, ובמלוא העצמה הנדרשת. שני התצלומים מציגים את "מטען־V" עצמו — ועת השפעת פיצוצו על גוש־בטון־מוזין אשר כלפיו הופעל.

בסיכום הישגיו ויכולת־כיום של חיל־ההנדסה השביצרי, שנתפרסם לפני זמן קצר, מובלטת ההתקדמות שהושגה באמצעים להבקעת פרוצות במבנים או מכשולים העשויים בטון־מוזין. עד לזמן האחרון הצריכה משימה זו סידורים ואמצעים אשר היו מסור־בלים ומורכבים יותר־מדי בשביל אותן פעולות מהי־רות הנדרשות בתנאי שירות־שדה — בין להריסות־

